

ความคาดหวังของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำ
ของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์เขต สังกัดกรมสามัญศึกษา

นาย วิสุทธิ จันทิรา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974 - 577 - 527 - 4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016833

i 10307278

THE EXPECTATIONS OF SUPERVISORS CONCERNING LEADERSHIP
BEHAVIOR OF THE REGIONAL HEAD SUPERVISORS UNDER THE
JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION

MR. VISUTH CHANTHIRA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For The Degree of Master of Education

Department of Education Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974 - 577 - 527 - 4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคาดหวังของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำ
ของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์เขต สังกัดกรมสามัญศึกษา
โดย นายวิสุทธิ์ จันทร์รา
ภาควิชา บริหารการศึกษาศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา กุปรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เนบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ดาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา กุปรัตน์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราวุฒ)

พิมพ์ที่ต้นฉบับหลักชื่อ วิชาเนชั่นภายใต้กรอบสีเขียวที่มีเพียงแผ่นเดียว

วิสุทธิ จันทิรา : ความคาดหวังของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของหัวหน้า
หน่วยศึกษานิเทศก์เขต สังกัดกรมสามัญศึกษา (THE EXPECTATIONS OF SUPERVISORS
CONCERNING LEADERSHIP BEHAVIOR OF THE REGIONAL HEAD SUPERVISORS UNDER
THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา :
ผศ.ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์, 92 หน้า. ISBN 974-577-527-4.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคาดหวังของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะ
ผู้นำของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์เขต สังกัดกรมสามัญศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์มีความคาดหวังต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำของหัวหน้าหน่วยศึกษา
นิเทศก์เขตในระดับมากทุกข้อ คือ ในฐานะผู้มีความคิดริเริ่ม ในฐานะเป็นผู้ให้การช่วยเหลือ ในฐานะเป็น
ผู้ให้การยอมรับ ในฐานะเป็นผู้รู้จักการปรับปรุงแก้ไข ในฐานะเป็นนักพูดที่เก่งในฐานะเป็นผู้ประสานงาน
ที่ดี และในฐานะเป็นผู้เข้ากับสังคมได้ ส่วนพฤติกรรมย่อยที่ได้รับการคาดหวังสูงสุด 5 อันดับแรกคือ
สนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์ไปศึกษาคู่เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถสูง ยกย่องชมเชยผู้ได้บังคับ
บัญชาที่ปฏิบัติงานได้อย่างจริงใจและเปิดเผย ประพฤติตนเป็นผู้มีเกียรติเชื่อถือได้ สามารถพูดชี้แจง
วัตถุประสงค์ นโยบายและแนวทางปฏิบัติในการปฏิบัติงาน/โครงการให้กับผู้ร่วมงานได้อย่างชัดเจน
ยอมรับและเห็นความสำคัญของบุคลากรในทุกตำแหน่งหน้าที่ว่า เป็นผู้มีส่วนช่วยให้การปฏิบัติงานบรรลุ
วัตถุประสงค์

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในกรุงเทพมหานคร

VISUTH CHANTHIRA : THE EXPECTATIONS OF SUPERVISORS CONCERNING LEADERSHIP BEHAVIOR OF THE REGIONAL HEAD SUPERVISORS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION. THESIS ADVISOR: ASST.PROT.NUTNIPA COOPARAT, Ph.D. 92 PP. ISBN 974-527-4.

The purpose of this research was to study the expectations of supervisors concerning leadership behavior of the regional head supervisors under the jurisdiction of the Department of General Education.

The results of this research showed that:

The expectations of supervisors concerning leadership behavior of regional head supervisors were at the high level in all aspects namely; as an initiator, as a improver, as a recognizer, as a helper as a effective speaker, as a coordinator, and as a social man. With regards to expected sub-behaviors which were rated at the top five were encouraging supervisors for further education in order to develop their knowledge and skills, admiring subordinates who were truly and sincerely worked, behaving as a truthful and honor person, capable of cleary explaining objectives, policies, and were . procedure, and accept and recognize each individual as a source of success to the organization.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะความกรุณา เอาใจใส่ของ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัธุนิภา คุปรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการให้คำปรึกษา
ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ พร้อมทั้งคณาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้ตลอดมา

ขอขอบคุณอาจารย์อาจิม นิลมุกข์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 4 นคร.ภูซังค์ วิชาญ ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา
อาจารย์สนอง นุ่มรักแถม หัวหน้าฝ่ายนิเทศการบริหาร หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 1 ที่ให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือวิจัย

ขอขอบคุณศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษาทั้ง 12 เขตการศึกษาที่กรุณา
รับเป็นผู้ประสานงานรับส่งแบบสอบถามให้จนครบถ้วน และขอขอบคุณอาจารย์ประสงค์
สังข์ไชย อาจารย์วิลาศ บุญทองขาว ที่ตรวจทานเครื่องมือวิจัยในขั้นต้น โดยเฉพาะ
อาจารย์นิทรา บุญโสม ที่กรุณาให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดมา ผู้วิจัย
ซาบซึ้งในความดีของท่านทั้งหลายและจะระลึกถึงตลอดไป

วิสุทธิ จันทิรา

เมษายน 2533

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ.....	10
พฤติกรรมภาวะผู้นำ.....	12
แบบของผู้นำ.....	15
ประเภทของผู้นำ.....	23
บทบาทและหน้าที่ของผู้นำ.....	24
ลักษณะของผู้นำที่ดี.....	27
บทบาทหน้าที่ของหัวหน้าหน่วย ศึกษานิเทศก์ เขต สังกัดกรมสามัญศึกษา..	32
หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์.....	32
ความมุ่งหมายของงานนิเทศการศึกษา.....	33
หน้าที่ของศึกษานิเทศก์.....	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หน้าที่ของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์เขต สังกัดกรมสามัญศึกษา ...	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	41
ประชากร	41
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	46
ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคาดหวังของศึกษานิเทศก์ทอเหตุภิกรม ภาวะผู้นำของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์เขต	50
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	61
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	61
วิธีดำเนินการวิจัย	61
สรุปผลการวิจัย	62
อภิปรายผลการวิจัย	66
ข้อเสนอแนะ	74
รายการอ้างอิง	76
ภาคผนวก	78

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป ได้รับคืนมาและแบบสอบถาม ที่สมบูรณ์ จำแนกตามเขตการศึกษา	44
2	แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ...	47
3	แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามฝ่ายที่สังกัด ...	48
4	แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลา ที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์	48
5	แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวิถีทางการศึกษา	49
6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ภาวะผู้นำของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ เขต ในฐานะผู้มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์	51
7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ภาวะผู้นำของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ เขต ในฐานะผู้รู้จัก การปรับปรุงแก้ไข	52
8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ภาวะผู้นำของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ เขต ในฐานะเป็นผู้ ให้การยอมรับนับถือ	54
9	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ภาวะผู้นำของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ เขต ในฐานะเป็นผู้ ให้การช่วยเหลือ	55
10	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ภาวะผู้นำของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ เขต ในฐานะเป็น นักพูดที่เก่ง	56

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อเกี่ยวกับพฤติกรรม ภาวะผู้นำของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์เขต ในฐานะเป็นผู้ ประสานงาน	58
12	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อเกี่ยวกับพฤติกรรม ภาวะผู้นำของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์เขต ในฐานะเป็นผู้ เข้ากับสังคมได้	59
13	ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะผู้นำ 7 ประการของหัวหน้าหน่วย ศึกษานิเทศก์เขต ในความคาดหวังของศึกษานิเทศก์	60